

Ceskoslovenský týdeník Tschechoslowakische Wochenzeitung - EL

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martinek
Evropský redaktor: Václav Hora • Adresa redakce:
FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martinek • Redakteur für
Europa: Václav Hora • Anschrift der Redaktion:
FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

Dřívější název bylo Z

GEGRÜNDET 1374 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 12. MAI 1975 • FK, D-6 FRANKFURT/M. 70, POSTFACH 70 0254 • Nr. 19.

Švédsko-československý problém

Dubčekův dopis Federálnímu shromáždění z října 1974 získal ve Skandinávii mimořádnou publicitu. Prakticky všechny denní tisk a všechny rozhlasové a televizní stanice s výjimkou Finska přinesly výrazné informace a komentáře k uveřejnění dopisu.

Uveřejnění vzbudilo mimořádnou pozornost zejména ve Švédsku, kde jsou živé hluboké sympatie k Pražskému jaru 1968, a kde jak vládnoucí sociálně demokratická strana tak opoziční liberální strany zastávají stanovisko ohrožení malých národů dobytím dle supermoci, přičemž jako důkaz ohrožení slouží na jedné straně Vietnam a na druhé straně Československo. Také vedení a většina "levicové strany-komunistů" udržuje svůj silně kritický postoj vůči SSSR.

Předseda sociálně demokratické strany a předseda švédské vlády Olof Palme vyvedl již 14. dubna ve svém projevu v Lindköpingu význam Dubčekova vystoupení, vyslovil protest proti jeho šikanování, a vysoce ocenil jeho pevnost a odvahu. Kritizoval byrokratické systémy ve Východní Evropě a uváděl Dubčekův osud jako odstrašující příklad.

Gustáv Husák cítil se tímto projevem natolik podrážděn, že při svém útoku na Dubčka na shromáždění Národní fronty v Praze dne 18. dubna napadl také Olofa Palmeho. Řekl: "Před několika málo dny pronášel švédský ministerský předseda sociální demokrat Palme, ohnivou řeč na obranu Dubčka... Bývalý československý předák má prý být zářivým příkladem reprezentanta demokratického socialismu. Pokud víme, pokládá se i Palme za reprezentanta tohoto demokratického socialismu. Nabízíme mu proto Dubčka, třeba hned od zítřka, jako experta na demokratický socialismus ve Švédsku. Nevím ovšem, jak bude švédský lid, jehož si vážím, reagovat na tento návrh. Co by řekl tomu, kdyby Dubček během několika měsíců vrátil švédské království

tak, jak to učinil s Československem v roce 1968".

Olof Palme odpověděl Husákovi v sobotu 16. dubna ve svém projevu na shromáždění stockholmské sociálně demokratické organizace. Podle mínění švédských pozorovatelů užil Palme výrazů a tónu, které nemají ve švédské zahraniční politice obdoby. Řekl: "Cítoval jsem před několika dny z dopisu Alexandra Dubčeka, který je v Československu vystaven politicejnému pronásledování. Gustáv Husák pokládá za nutné zahájit se mnou polemiku. Já však nemám žádnou chuť polemizovat s mužem, jako jsem nikdy nepolemizoval se saigonským prezidentem Thieu". Pak Palme uvedl prohlášení československého ministra vnitra Obziny ze čtvrtka 17. dubna, v němž bylo vyhrožováno "tvdými opatřeními proti opozici", a řekl: "Tak tedy mluvím jen kreatury diktatury mezi sebou". Pokračoval: "Je fakt, že český a slovenský lid je vystaven útlaku diktatury, kterou převládá většina tohoto lidu nenávidí a odsuzuje. Do našeho pojetí solidarity s utlačovanými v celém světě musíme zahrnout i naději, že přijde čas, kdy i československý lid opět získá svou svobodu".

Všechny švédské sdělovací prostředky uveřejnily Palmeho výroky jako prvotní politickou událost. V komentářích byl s jeho postojem převážně vyjadřován plný souhlas. Jen část pravcového (!) tisku vyslovila obavy, zda "neuvážené ostré výrazy zbytečně nepodráždí také jiná komunistická hlavní města", to jest Moskvu. V zahraničně politickém výboru švédského parlamentu ztotožnily se dne 21. dubna s Palmeho postojem v československých záležitostech prakticky i všechny čtyři opoziční strany.

Zájem švédské veřejnosti o průběh konfliktu trvá. Rozhlas a televize stejně tak jako veškerý denní tisk referují o jeho průběhu prakticky denně a ve všech svých relacích.

(Pokrač. na str. 7)

TAM SE SVĚT POHNE...

Slyšel jsem muže, který pravil:

"Zaplat'pánbu je mi už jednašedesát." Měl tím na mysli především to, že jest tak vyňat z osudu, který je přichystán pro ty ostatní. Měl tím na mysli, že vše světlé, co bylo na světě, zarůstá stínem neuvěřitelné budoucnosti, ve které se jen těžko dohadovat čehosi světého. — Ten muž měl pravdu, o zkušenost, a díl moudrosti, byla to pravda, zkušenost a moudrost toho muže.

Tentýž večer jsme mohli na obrazovkách svých televizorů sledovat, kterak země javorového listu likviduje svůj existenciální problém v Saigonu. Armádní dopravní letoun označený kanadským trikolorovým terčem, měl místo pro dva automobily pana zastupitele, nikoli už pro jejich dva šoféry. Tak byly ze spárů zlého komunismu zachráněny dvě Toyoty Crown, a zůstaly tam dvě lidské bytosti. Dva Vietnamci.

Bývaly doby, kdy kiplingovský posel přinášival poselství civilizace, která si cenila lidského individua nade

MOTTO:

"BĚDA NÁRODU, KTERÝ SE POUŠTÍ DO VÁLKY BEZ VOLE K VÍTEZSTVÍ."

(Generál Douglas MacArthur v roce 1952)

vše ostatní. Nastaly zřejmě doby, kdy je pro civilizaci třeba zachránit hromadu plechu. Kiplingovský posel z Indických hor ovšem nikdy nedoklusal až do Vietnamu. Kiplingovský posel, ušlechtilý borec, patří ke koloniální éře. Ještě ale pořád existuje.

Uprchlíci, kteří vyvázli, nevyvázli díky nekonečným kongresovým či senátním zasedáním, ale díky iniciativě a humanitnímu citění jednotlivých Američanů. Joe a Jerry a Bob kupodivu vědí co dělat, v rámci toho co dělat mohou.

Morální i strategické důvody hovoří proti americkému rozhodnutí ponechat Jižní Vietnam komunistům. Dvacet let se tam Amerika angažovala, po dvacet let se tam válčilo, aniž se kdokoli mohl pokusit zničit ohnisko agrese, které byl po dvacet let Jižní Vietnam vystaven. Ať už rétoričtí zvolenci hovoří o

čemkoli, svět se mlčky ptá kdo bude další na řadě. Zdá se, že nastala situace zvaná poprask, hovoří se o tom, že bude přijato na jeden milion uprchlíků. - - - Nebojte se, nebude, nikoli proto, že by takový transfer představoval neřešitelný technický problém, ale proto, že veřejné mínění je manipulováno do strachu před tím, co bude milion dalších pracovních sil představovat na pracovním trhu. Hovoří se o místních chudých v Apalačských horách. Smutná záležitost. Jenomže chudí v Apalačských horách se nesnaží dělat proti své chudobě tuze mnoho.

Vietnamci, jako všichni čerství přistěhovalci nezkažení welfarem, budou proti své chudobě činit všechno. Lze, mimochodem velice bezpečně rozlišovat mezi tím kdo vám podává informace a jak. V souvislosti s komunistickou

(Pokrac. na strane 3)

NSR pro upevnění NATO!

Pod tímto titulkem přineslo onehdy Rudé právo článěk, který následuje. Vzhledem k tomu, že nebyl připojen žádný obvyklý "odsuzující" komentář, lišil se tam ten materiál od ostatních jako se liší RP od svobodných novin. Někdo si zřejmě něco odnesl: buď cenzor, že nezachytil, co mu proklouzává na stránky Rudého práva, "největšího a nejčtenějšího," či odpovědný redaktor mezinárodní rubriky, že opomenul opatřit příslušné doprovodné hromobití, anebo bonnský dopisovatel RP, (značka —ku—), že oddáhnopisoval holou pravdu...

Spolkový ministr zahraničních věcí Hans-Dietrich Genscher přednesl ve Spolkovém sněmu vládní prohlášení, v němž označil situaci v Jižním Vietnamu za tragédii. Prohlásil, že spolková vláda je rozhodnuta učinit vše nejen pro udržení, ale i pro posílení Severoatlantického paktu.

Tím má na mysli, jak podotkl, především snahu o odstranění rozdílnosti názorů mezi řeckými a tureckými spojenci v NATO a úsilí o urovnání cesty Portugalska k Evropskému hospodářskému společenství. Se vši rozhodností se podle Genscherových

slov spolková vláda staví proti "antiamerické polemice". Vztahy NSR a USA jsou prý nadále založeny na důvěře. Akční schopnost "aliance" prý předpokládá, "abychom nadále pokračovali v obranném úsilí". Genscher zároveň prohlásil, že na "zabezpečení základních atlantického společenství a evropského společenství pokračuje spolková vláda důsledně ve své politice "vyrovnání a zmírňování napětí se státy východní Evropy".

Tato politika zmírňování napětí, která jde nad rámec společenských systémů, má za úkol odstranit příčiny

konfliktů a zabránit jejich vzniku. Má za úkol postupně vytvářet důvěru mezi státy jako předpoklad pro trvalou kooperaci namísto konfrontace. V této souvislosti — jak zdůraznil Genscher — vidí spolková vláda také funkci konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě a své spolupůsobení na této konferenci.

ZEMŘEL KARDINÁL MINDSZENTY

V exilu ve Vídni zemřel Jozsef Kardinál Mindszenty. Bylo mu třiaosmdesát let. Do roku 1971 žil tento významný bojovník proti fašismu a komunismu na americkém velvyslanectví v Budapešti. Odebral se do Rakouska na výslovnou žádost presidenta Nixona v době, kdy se rodilo détente. Kvůli détente ho vloni papež zbavil titulu maďarského primáta.

O ČESKOSLO

POZITIVNÍ
SITUACE?

Skončily týdenní porady rakousko-československé komise pro řešení sporů na společných hranicích. Podle rakouského ministra vnitra zhodnotila komise na tomto vídeňském zasedání vývoj situace na těchto hranicích jako pozitivní. Došlo nicméně k několika drobným incidentům a komise vyslovila názor, že k jejich odstranění je třeba podniknout kroky.

Za čtvrt miliardy

korun uzavřela čs. akciová společnost Centrotex na prodejní výstavě CTX 76 kontrakty na vývoz textilního zboží. Výstavu v Brně navštívilo téměř 350 partnerů ze třiceti zemí světa.

ČSSR a NDR

V Praze dlela východoněmecká vládní delegace. Jednala s čs. partnery o rozvoji spolupráce mezi oběma zeměmi zejména v souvislosti s přípravou a koordinací pětiletých plánů na léta 1976-1980. Jak praví společně komuniké, koordinaci plánů se dosáhne vyššího stupně propojení ekonomik obou států — zvýšení efektivity jejich hospodářství a přispěje se ke zrychlení socialistické ekonomické integrace členských zemí RVHP. To vše, jak už protokol nepraví, k většímu užtku Moskvy.

Naši v Ženevě

Dirigent Národního divadla Jaroslav Krombholc, režisér V. Kašík a výtvarník J. Svoboda připravili ve Velkém divadle v Ženevě inscenaci Janáčkovy opery Kát'a Kabanová v češtině. Titulní roli zpívala švédská sopranistka E. Soderstromová, Varvaru kanadská pěvkyně, V. Vernonová, další role byly obsazeny členy pražského Národního divadla.

Smíchovská tržnice —

budova, která byla postavena v roce 1908, byla přestavěna a proměnila se v moderní velkou prodejnu. Modernizace si vyžádala nákladů 16 milionů korun. Prodává se tu teď veškeré potravinářské a také spotřební zboží.

Neurochirurgové
zasedali

Více než sto neurochirurgů z jedenadvaceti států světa sešlo se v Bratislavě na sympóziu o stereotaktické léčbě epilepsie. Odborníci se během tří dnů seznámili s novými poznatky a postupy, dosaženými při neurochirurgickém způsobu léčby, vyšetřování a likvidace tzv. epileptického ložiska.

Z NĚMECKO-ČS.
HRANICE

Podle statistiky bavorské hraniční policie byl vzestup cestování mezi Československem a Západním Německem v roce 1974 přerušen. Ve srovnání s rokem 1973 se snížil počtem 1 049 704 cestujících oběma směry o 6 procent. O 11% naopak stoupl počet autobusových zájezdů z Německa směrem do Československa. Do Bavorska vycestovalo roku 1974 kolem 200 000 Čechů a Slováků. Návštěvníci k příbuzným v NSR obdrželi od čs. banky ponejvíce celkovou částku 25 marek na maximální dobu pobytu 3 měsíců. Jak zpráva k statistickému přehledu zdůrazňuje, na situaci v hraničních úsecích se ani po podepsání západoněmecko-československé smlouvy mnoho nezměnilo, "o zvláště sousedských a přátelských vztazích, jako vládnou např. na německo-rakouské hranici nemůže být ani řeči, i nadále je nutná korektnost a trpělivost."

EMBAK 75

V Brně bude od 23. do 27. června otevřena mezinárodní výstava "Embak 75" zaměřující se na balicí a tiskařské techniky. Podobné výstavy se konají v Brně vždy jednou za dva roky, letos je expozice první rozšířena o tiskařské techniky, stroje, zařízení, barvy, papírenský průmysl. V rámci specializace technických veletrhů nebudou se vystavovaná zařízení již podílet na tradičním brněnském strojírenském veletrhu.

Bez komentáře

přebíráme z Rudého práva: List ÚV KSSS Pravda uveřejnil další informaci o souhlasu čs. veřejnosti s projektem generálního tajemníka ÚV KSČ Gustáva Husáka, odhalujícím zrádovskou činnost Dubčeka a hrstky renegátů. Pod titulkem Podpora linie strany se v informaci mj. uvádí, že se ve všech vystoupeních čs. pracujících zdůrazňuje, že zrádci, kteří se svého času prodrali k moci, se nepodaří svést čs. lid z cesty, po níž jej vede komunistická strana a její ústřední výbor v čele se soudruhům Husákem.

Železniční nehoda

Při srážce nákladního vlaku s mezinárodním rychlíkem v železniční stanici Děčín-Prostřední Žleb vykojelo několik vagonů. Z cestujících nebyl nikdo zraněn, ale těžce zraněna byla místní výhybkářka. Škoda se odhaduje na sto tisíc korun. Nehodu zavinil strojvedoucí nákladního vlaku, který projel návestí na "stůj."

V NOCI A V MLZE

Videňský kulturně-politický týdeník "Die Furche" (Bráda) přinesl ve svém posledním čísle vzpomínku na Československo před 25 lety. Píše: "V noci ze 13. na 14. dubna 1950 zvonily u branných klášterů v Československu mezi 23 hodinou a 2 hodinou ráno zvonky. Když bratr vrátný pro neobvyklou noční hodinu rychle neotevřel, byla brána jednoduše vylovena násilím. Podivnými návštěvníky byli policisté — příslušníci SNE v uniformách, lidových milic se samopaly a ručními granáty i tajná bezpečnost v civilu. Po vylovení brány byl před každou klášterní celou postaven strážný. Neotevřeli řádový bratr rychle dveře své cely, byla mu nejprve prohlédána kamna, zda v nich narychlo nepálil protistátní tiskoviny. Potom shromáždili řeholní bratry v jídelně a oznámili zdůvodnění celé akce."

Die Furche pokračuje: Akce "noc a mlha" nepřišla tak zcela neočekávaně. "Ospравdění" nalezly úřady již dva týdny předtím, když pozatýkali představené většiny řádů a odsoudili je ve vyhlášených politických procesech mezi 31. březnem a 5. dubnem 1950. Kláštery byly označeny za centra špiónážní činnosti a v tisku zahájena kampaň, podložená "nezvratnými" fakty o nálezu zbraní v klášterech, vysilačkách, letácích, zatážených zásobách potravin a skladů vín. Také úřad pro církevní záležitosti se plně zapojil do kampaně a jeho zástupci se zúčastňovali nočních přepadů.

Každý řádový člen byl prohledán, měl-li u sebe peníze, byly mu zabaveny a pak byl spolu s ostatními deportován na nákladních autech a v autobusech do koncentračních klášterů, např. v Sv. Beňadiku, Podolíci, Bači a jinde. Při nočním přepadu bylo celé okolí kláštera hermeticky uzavřeno, aby nebyla vzbuzena nežádoucí pozornost obyvatel. Představení kláštera byli podrobeni ztřeštěnému výslechu, při němž se policie ponejvíce ptala po cenách věcí. Pak byli odděleně dopravováni do zvláštního kláštera v Pezinku.

V rámci celé akce proti všem církevním řádům v Československu bylo ze Slovenska vyhnáno 740 řádových bratrů z 89 klášterů a domů, v

Čechách a na Moravě více než 1.200 z 137 klášterů. Po nich následovaly dne 30. srpna 1950 deportace řádových sester. Staré byly odděleny od mladých a sestry i s vysokoškolským vzděláním nuceny pracovat v továrnách a na státních statcích. (V době "Pražského jara" byly jejich osudy zpracovány na stránkách tisku a také literárně i ve filmu, např. Noc nevěsty. Tři sestry apod. Německy vyšla r. 1967 ve Frankfurtu dokumentace od J. Inoveckého pod názvem "Golgotha ist ganz nah").

Jen jeden úkol jim nemohl nikdo vzít, neboť se nenašel nikdo, kdo by byl ochoten takovou práci vykonávat: péči o duševně i tělesně postižené (např. u dětí v Mnichově u Mar. Lázní apod.). Na dobrodiní a pečlivost řádových sester ve veřejných nemocnicích bylo v Československu ještě dlouho vzpomínáno. Rok 1968 znamenal krátké ulehčení jejich těžkých osudů. Rozpuštění klášterů bylo prohlášeno za nezákonné a jednáno i o vrácení, event. odkoupení klášterů od státu, začalo se s přijímáním nových členů.

Dnešní poměry se vrátily do padesátých let — včetně předsedy Úřadu pro církevní záležitosti Hruzy, který se

opět ujal funkce. Činnost řádových sester je opět omezena, nesmí se přijímat nové členky a věkové přestárle řády jsou tak odsouzeny k pozvolnému vymírání.

—vah—

DVA VÝTVARNÍCI
V KOLÍNĚ N. RÝNEM

Reprezentativní časopis západoněmeckého města Kolína nad Rýnem přinesl ve svém prvním čísle tohoto roku článek o práci dvou českých výtvarníků — Čestmíra a Evy Janoškových. Spolu s německými malíři založili 10 km od Kolína ve Volkhoven umělecký dům z bývalé školy. Čestmír Janošek (39 let) je sochařem, kreslířem a grafikem stejně jako Eva Janošková. Do Kolína přišli v roce 1969 z Prahy. Janošek dostal na rok 1975 stipendium města Kolína, má za sebou výstavy v Düsseldorfu a v Curychu. S podporou města vznikla v domě jakási výtvarná dílna, nejen pro práci v ateliérech, ale i pro dialog s diváky, kteří mají možnost vidět výtvarníky při práci na projektech. Přišli sem nejen školní třídy, ale také členové Rotary a Kiwanis-Clubu, setkali se zde architekti i ministři s církevními hodnostáři.

—vah—

Sdělení redakce a administrace

Vzhledem k lepšímu zabezpečení dodávání Amerických listů rozhodlo se vydavatelství v New Yorku přenést evropskou redakci a expedici AL do Frankfurtu nad Mohanem. V budoucnosti budou AL vycházet pod novým názvem EL — Evropské listy jako evropská mutace Amerických listů. Veškerou korespondenci v Evropě a také platby za EL je možno okamžitě převádět na níže uvedenou poštovní schránku a konto.

Nová evropská adresa: FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254. Platit můžete:

- bankovním převodem v Německu nebo z ciziny na adresu: Frankfurter Kurier, Konto Nr. 64 00 220, Commerzbank, 6 Frankfurt/M. 90, Gräfr. 85. Připíšte účel platby: EL
- červenou poštovní poukázku (z ciziny mezinárodní) na adresu: FK, 6 Ffm 70, Postfach 70 0254 s udáním poštovního šekového konta, tedy: Postscheckkonto 3281 90 — 608, Postscheckamt Frankfurt.
- v Německé spolkové republice lze též platit zelenou složenkou "Zahlkarte" (čistou obdržíte zdarma na každém pošt. úřadě) a vyplníte ve všech dílech; nezapomenejte účel platby: EL na číslo Postscheckkonta 3281 90-608, Postscheckamt Frankfurt/M. a adresu FK, 6 Ffm 70, Postfach 70 0254.
- ve Švýcarsku můžete zatím platit odesláním poštovní poukázky na konto 80 — 898 s udáním "Z. G. Americké listy"
- převodem z banky na: Schweizerischer Bankverein, Fil. O. bestras, 8033 Zürich s poznámkou "Z. G. Americké listy P5-622 490".

Roční předplatné (52 čísel) činí v Německé spolkové republice DM 46, pololetně DM 23, čtvrtletně DM 11,50 ve Švýcarsku ročně SFr. 50,00, pololetně SFr. 25,00, čtvrtletně SFr. 13,00 v jiných zemích v příslušném přepočtu v jiné měně

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU?
ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné zprávy o světě? Zjistíte, že doba, kdy vnovaly bodré mistry Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je holavýr, místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace laskavě unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenáři Amerických listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu: EVROPSKÉ LISTY, FK, D-6, Frankfurt-M. 70, Postfach 70 0254. Přikládají se za odběratel "Evropských listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoroční, pololetní, čtvrtletní. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50,00, pololetní S. Fr. 25,00, čtvrtletní S. Fr. 13,00 nebo uveďte počet v jiné měně. Předplatné je možno uhraďte.) Roční předplatné S. Fr. 50,00, pololetní S. Fr. 25,00, čtvrtletní S. Fr. 13,00.

Jméno: Adresa:

TAM SE SVĚT POHNE ...

(Dokončení ze str. 1)

agresí hovoří ten který žurnalista o: Reportéři ve Vietnamu, kteří jsou situací nejbližší mluvící o Severovietnamech. Dito komentátoři v USA, ale zdaleka ne všichni. Pánové inklinující k názorům tak zvaně pckrekovým hovoří již jen o komunistech, nikoli o Severovietnamech, aby na ně snad nepadla hana za porušení uzavřeného míru. Jiní již jen o Vietkongu, nu a poslední sorta kolená již přímo z Moskvy docela prostě o "vlastencích" ...

Leč vraťme se k chudým z Apalačských hor. Domáci chudý je, ponecháme-li vše ostatní stranou, přinejmenším bohat jistotou, že nebude zabít za to, že věřil ve věci odlišné než jsou ty, které za pomoci sovětské vojenské techniky prosazuje Severní Vietnam.

Senátor, který kandidoval na úřad prezidenta této země poskytl v poslední době reportérům opět několik možností nahlédnout do hloubi moudra. Přibližně před měsícem, když komunistická ofensiva a sovětská tanková technika obklopovala ještě jen Da-Nang a nikoli Saigon, a kdy se i Kambodža ještě bránila, pravil, že nevěří, že by tentokrát ze strany Severovietnamec došlo snad k nějakým masovým popravám jako když se na čas zmocnili vlády nad Da-Nangem v roce 1968. Pan senátor nevěřil a nemyslel, podle pana senátora už se letos vraždit nebude. Kdopak mu asi dodal tu krásnou víru? Nicméně, ať mu ji již dodal kdokoli, vraždí se. Stíná, stíli, věší. Pan senátor je znovu otázan a míní, že to přece nic není, také my jsme přece věšeli v Norimberku Němce ...

Slova a věty a fakta, o kterých hovořil jistý Ellsberg, slova a fakta, kterými obviňoval Ameriku, byla použita již předtím. Přesně stejnými slovy o shodných faktech obviňovali Ameriku (ku své obhajobě, přesně tak jako Ellsberg) i váleční zločinci v Norimberku. Jaká to jednotná názorů. Herrmann Goering, Daniel Ellsberg a dokonce i senátor za kterousi z Dakot.

Mezitím v poprasku kolem Vietnamu docela zanikne drobný fakt, že do amerických pobřežních vod přijela ruská rybářská flotila. Hrdě si v nich loví, za noci občas zajíždí z neznámých důvodů až k samotnému pobřeží. Radarový o tom vědí, rybáři o tom vědí, jistě to ví i Pobřežní stráž. Jenže všechno co má Coast Guard k dispozici není natolik technicky dokonalé jako plavidla vyrobená v NDR. Pokud by se snad člun Pobřežní stráže i pokusil vetřelce zadržet, hravě mu ujedou. — Celá soustava zákonů, předpisů i dohod chránící v Severní Kalifornii jednak prostředí — jednak

drobného rybáře před většími společnostmi. Legislativa pak dbá, aby snad nebylo plynáno penězí z jeho daní na vybavení Pobřežní stráže. Jenže jaksi nevěřím, že by zde byla ochota zasáhnout, mohlo by nám na to přece odejít děntente.

Mír ve Vietnamu byl jednostranně porušen, takový jest už osud mírů uzavíraných s gangstery. Signatář tohoto míru praví, že si to budeme pamatovat. Dvanáctimilové pobřežní pásmo USA bylo leďdabyle porušeno (v době — kdy třeba Ecuador drží v zajetí na 150 amerických rybářských lodí za porušení pásma v šíři 200 (!) mil!), zjevně to nestojí ani za protest.

Na opačném pobřeží Spojených států, v Cambridge mají filmový trhák. Film Rusové přicházejí, jistě jste ho viděli už aspoň pětkrát v TV. Hodná ruská ponorka zajede k americkému pobřeží. Kdyby té snad mohlo milý divák za současné situace ve světě cosi nahledat, dostane se ti v rámci jednoho vstupného ještě i filmu, který ti promítanou spolu s tím příběhem o hodných Rusích a hodných a zlych Američanech (zly jsou ti, kteří mají ponorkovou návštěvu za slápotu do práv své země). Společně se dává báječná veselohra se Spencem Tracyem, Ten bláznivý svět, takže divák odchází solidně naladěný a pocit o neškodných bolševicích mu zůstane zařizován. Odborně se tomuhle říká psychologická indoktrinace. — V tomtož Cambridge jest vydáván rovněž časopis Harvard Independent. V tomtož týdnu nás tam čímsi moudrým a zjevně hlavně nezavřelým potěší Kateřina Fleischmannová a Joey Bainová. Dámy (dle křestních jmen soudě, jinak jsme si nebyli dosud představení) praví, že zhroucení imperialistické fronty ve Vietnamu dává konečně možnost také ke konečnému řešení otázky Palestiny.

Další na řadě má tedy být Israel. Asi bude. Katka Fleischmannová hlásí se k SDS (Students for Democratic Society, čili Soviet Dependent Stupidity) bude mít čerstvé zprávy a zajisté nevykoná nic mimo partajní linii.

Cestují a ve voze mi hraje radio. Hlásí, že ve Vietnamu nejde komunistům o vojenské vítězství, ale o koaliční vládu. Jak ušlechtilé, zároveň šlehe do Saigonu sovětská rachejtla, asi jako vzorek koalice. Je to jediná zpráva za hodinu. Za tutéž hodinu tatáž stanice poslouží jedenáctkrát reklamou na filmové dílo zvané Šampón. Toyoty kanadského diplomata byly zachráněny před zlým komunismem zvláštním evakuačním letadlem. Dotyčný také prohlásil, že Kanada učiní pro uprchlíky všechno

co bude moci. Jistě učiní, Kanada tak činí už tradičně. Kanadský diplomat ovšem neučinil nikoli to co mohl, ale to co nutně měl, pro své dva vietnamské šoféry. Poradil také žadatelům o vstupní vísa do Kanady, aby přišli další den, jenže žádné zítra se už nelonalo pro zastupitelství Kanady v Saigonu. Jaké nabýštěné jantarové sobectví. Kde jsi, kiplingovský běžeč? Kdybys byl Rusem, běžče, řekl bys asi — Naplivat, — a měl na mysli obličej člověka odpovědného za tuhle provokaci proti lidskosti.

Nicméně, co říci legislativcům, kteří se tváří tvář katastrofě nemohou uradit?

Slyšel jsem muže, který vyjádřil své uspokojení nad tím, že je mu už jednašedesát. Svě naprostě uspokojení.

Slyšel jsem dámu v knihkupectví v Carmelu, která pravila: "Jednou se ti Rusové přece také musí zastavit, — aby zažívali."

Slyšel jsem jinou dámu v knižním oddělení obchodního domu Macy, která pravila: "Je mi stydno."

Byl jednou jeden Hitler, buďoval taky socialismus, sice nacionální, ale to byl detail. Chtěl málo. Napřed Rakousko, pak Sudety, pak Klajpedu, pak Gdaňsk, pak Alžusko-Lotrinské. Pak si už jen bral. Mnohé státy spěchaly do jeho náruče, aby se v ní zachránily. Pan Hitler stačil trávit tak rychle jak chtěl, jakmile se před ním jednou začalo ustupovat. Kdyby ho byl kdokoli zastavil při remilitarisaci Porýní, nemuselo by dojít k válce, — ale to víme až dnes. Tehdy se před ním ustupovalo. To, co prožíváme je rovněž ústup, ofšesnější proto, že miliony Vietnamců se při něm nemají kde zachytit. Mnohé státy budou spěchat do náruče doktriny, která jim nabídne uniknout osudu Vietnamu. Morální i strategické stanovisko hovoří proti tomuto ústupu. Zřejmě zde budou ještě i jakási jiná stanoviska, jistě zde je ono jantarové sobectví. Ale je sobectví stanovisko?

Co má činit exulant? Jsme ofšesní, pochopitelně jsme. Co má činit exulant, třeba exulant ofšesný?

Snažit se omezit a omezovat a odsoudit a odsuzovat ono jantarové nabýštěné sobectví, kterého jsme svědky, kterým jsme byli i my zasažení a kterým budeme zasahováni tak dlouho, pokud je nezačneme zasahovat. Dávat najevo, a lhostejno nakolik perfektní angličtinou, že jsou i jiné názory než ty, které má Katka Fleischmannová a senátor za kterousi z Dakot. Upozorňovat na to, že chudí v Apalačských horách budou chudí i po pěti letech i po jakékoli finanční pomoci z kapes daňových poplatníků, zatím co uprchlíci

VEČERNÍ PÍSEŇ

Jaroslav Seifert

*Když bylo dobře mamince,
byla i pékač v našem bytě.
Havodli, který stál na skřínce,
zatřpytl se a okamžitě
shla okna po níhž před chvílkou
plakala ještě bledá žena,
sešla opět po kuchyni,
kde coneb to condkou.*

*Když zpícala, hned vesle
spustili ptáci před okny nám.
Mila-li mráček na čele,
odletěli hned ptáci jinam.
Zmlkli jsme rázem, ztlchl smích.
I černé kotě, které tlapkou
pohrávalo si se skřípápkou,
divalo se jí po očích.*

*Když padala již únavou
a večer spát nás odnášela,
tu rukou drsnou od popela
sthlala nám měkce pod hlavou.
V hořáku ještě přede plym
a nad polstí přecházi nám,
podobaje se pavučinám,
velikánský stín mamčin.*

Dnes už tak šťastně neusínám.

z Vietnamu budou za pět let pilným a produktivním kusem americké společnosti. Dávat najevo, a to kdekoli a kdykoli, že občané této země původem z Československa budou podporovat jen takové politiky, kteří nebudou ve své prostotě zaměňovat pojmy s dojmy a kteří tudíž nebudou zájem Spojených států (a také Vietnamu a také Československa) zaměňovat se zájmy duševně chorých zlodějů a mentálně zvlášních mazánků.

Dávat najevo nelibost nad způsobem informací a formulací, a to jak zdroji takovýchto informací, tak legislativnímu představiteli svého státu, i představiteli svého státu v legislativě federální. Totéž o indoktrinaci prozáklých programech uměleckých.

Dávat prostě najevo, a to i v maličkostech týkajících se exilového tisku, universitních fondů a těch 30% nepla-

ticích čtenářů, se kterými musí kalkulovat exilový nakladatel, že ono nabýštěné jantarové sobectví volající po pomstě Hospodinově není našim vlastním sobectvím. Hospodin jak známo sháněl drahů jen deset spravedlivých.

V řadě neposlední pak také podporovat prezidentovy návrhy zákonů na boj proti zločinnosti. Neboť' zločin je produktem duševního podzemí. Také komunismus není nic jiného než produkt duševního podzemí. To jsem si nevy-myslel já, to si vymyslel někdy na konci dvacátých let Ilja Erenburg. Byl komunist a tudíž věděl o čem mluví. Slyšel jsem muže, který si pochvaloval svou jednašedesátku. Vím pak o muži, který řekl:

"Tam se svět pohne kam se síla napře." Jmenoval se dr. Miroslav Tyrš. Nedejme se atomisovat!

JAN BENEŠ

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

se právě expeduje

Objednávám výtisků I. svazku díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Příkládám šek (money order) na dolarů.

Jméno

Adresa

Podpis

Objednávám výtisků I. svazku (celkem 5 svazků) díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Cena jednotlivých svazků \$6.20 včetně pošt.

Cena všech pěti svazků \$26.00 včetně pošt.

VZBOURENÁ ITALIE

Čtyřhodinová stávka 13ti milionů italských dělníků je známkou rostoucího znepokojení odborů nad vážnými hospodářskými a politickými problémy země. Zračí se v ní též odhodlání odborů působit na politiku vlády.

Původním cílem stávky bylo přimět vládu k akci, která by zastavila růst nezaměstnanosti. Když se však stali tři mladí stoupenci levice obětí násilí, rozšířily odbory téma stávky o požadavek akce proti pravicovému extremismu.

Ani hospodářský, ani politický aspekt nynějšího demonstračního zastavení práce nejsou pro postoj odborářů ničím novým. Stávka však porušila tichou dohodu o příměří na pracovištích, která se ustálila od minulého roku, když se hospodářská situace náhle zhoršila. V poslední době upozorňují sice odborníci na známky jistého hospodářského ozdravení, ale varují přitom před přílišným optimismem. Všeobecně se má zato, že rozhodný obrát k lepšímu nemůže nastat dříve než příštího roku. Mezi tím patrně vzroste počet nezaměstnaných i těch, kterým bude pracovní doba zkrácena. V posledním čtvrtletí minulého roku stoupl počet nezaměstnaných nebo neúplně zaměstnaných o 30 procent a to přirozeně působí odbořem starostí — i když se současně podařilo značně zpomalit inflační přírůstek a vyrovnat platební

Mezinárodní přehled

deficit v obchodu se zahraničím.

Obojího docílila vláda přísným omezením veřejných výdajů a soukromých úvěrů. Minulý měsíc vláda tato opatření poněkud zmírnila, ale odbory žádají dalekosáhlé uvolnění úsporné politiky, aby národní hospodářství mělo více peněz a mohlo rozšířit výrobu a vytvořit větší počet pracovních příležitostí. Vláda se zdráhá vykročit energicky tímto směrem z obavy, že by to jako loni vedlo k nové vážné inflační vlně a k pasivní platební bilanci.

Kromě nezaměstnanosti znepokojují odbory incidenty, vyvolané pravicovými extrémisty. V květnu minulého roku zahynulo 8 lidí při výbuchu časované bomby na antifašistické manifestaci v Brescii, v srpnu si podobný útok na rychlík u Bologny vyžádal 12 obětí. Oba atentáty se oficiálně připisují neofašistům.

Potom zabili pravicoví extrémisté v hádce na veřejném prostranství v Miláně mladého levicového aktivistu. Protestní demonstrace se organizátorům vymkly z rukou, příslušníci levice napadli kanceláře neofašistické strany a jiné cíle, došlo ke srážkám s policií a přitom přišel o život jeden demonstrant v Miláně a druhý ve Florencii.

Vláda sice vraždu 17-tiletého

studenta v Miláně ostře odsoudila, ale odbory se s tím nespokojily a v souladu se svou politikou zaujmát stanovisko k důležitým událostem a otázkám, zahrnuly protest proti pravicovému násilí do nedávné stávky. Žádají energičtější a lépe organizovanou akci proti pravicovému teroristickému skupinám. Chtějí, aby vláda plně využívala možností nového zákona proti terorismu, který zahrnuje preventivní vazbu osob, podezřelých z členství v ilegálních organizacích.

JAK DÁL S NAFTOU?

V Paříži se sešli zástupci čtyř zemí, produkujících naftu, to je Alžírsko, Irán, Saudská Arábie a Venezuela, se zástupci hlavních průmyslových — a pokud jde o naftu spotřebitelských — zemí, to je Spojených států, Japonska a devíti členů Evropského hospodářského společenství. Třetí skupinou v jednáních, která slouží přípravě mezinárodní energetické konference, jsou rozvojové země, zastoupené Brazílií, Indií a Zaire. Na okraji porad došlo k soukromé schůzce mezi delegáty Spojených států a Alžírsku v zájmu překonání rozporů — které se v jednáních vyskytly. Problém je, že se Alžírsko spolu s ostatními producenty nafty a rozvojovými zeměmi zasazuje za vysoké ceny nejen nafty, ale i jiných surovin, a navrhuje — aby se cena ropy řídila cenami průmyslových výrobků, které jsou země takzvaného třetího světa nuceny dovážet z průmyslově vyspělých států. Naproti tomu západní státy naléhají, aby se jednání soustředila výlučně na energetický problém, uznala jako rozhodující pro cenovou strukturu princip poptávky a nabídky a zabývala se otázkou nového zařazení takzvaných petrodolarů, respektive nadměrných zisků producentů nafty do světového hospodářského procesu.

KAM SPĚJE VÝVOJ?

Výsledky voleb do krajského sněmu v Šlezvicku-Holštýnsku stále ještě zaměstnávají politické kruhy v NSR. Hledá se silokřivka, která teď působí pod tamní politickou hladinou. Příznivý vítr, který pomáhal křesťanským demokratům po půl druhého roku v mnoha krajských volbách, jakoby se byl ve Šlezvicku-Holštýnsku na jedinou zastavil. Avšak ani sociální demokrati se ho nemohou dovolávat. Jen liberálové ho zřejmě dostali do zad a jdou vsílící příznivějšímu vývoji. Ve Šlezvicku-Holštýnsku téměř zdvojnásobili počet hlasů a dostali

se — po přestávce — opět do krajského sněmu v Kielu.

Ted' se chystají volby v Sársku a Porýní — Vestfálsku; zejména v Sársku mají křesťanští demokraté určité obavy. Kdyby tam opět nezískali absolutní většinu mandátů, a kdyby se liberálové vrátili do sněmu, znamenalo by to, že by křesťanští demokraté nejen ztratili vládu v Sársku, ale také většinu, kterou doposud měli ve Spolkové radě, to jest v horní sněmovně Spolkového sněmu. Jestliže tedy trend, příznivý liberálům dále potrvá, křesťanští demokraté budou muset v Sársku zvýšit počet svého voličstva. Jestli se jim to nepodaří, a jestli se ke vládě v Saarbrückenu dostane socialisticko-liberální koalice, bude to mít odraz i v celkové politické situaci Německé spolkové republiky. Zejména ve Spolkové radě, ovládané teď křesťanskými demokraty, ve které dncšní liberálně-socialistická koalice naráží soustavně, od roku 1969, kdy přišla k moci, na značné potíže.

I volby v Porýní-Vestfálsku mají ovšem svou důležitost. Tam liberálové minule získali pět a půl procenta a tvoří se socialisty koalici. Boj mezi křesťanskými demokraty a koaliciními stranami bude tam pravděpodobně velmi těsný a je těžké dnes dělat nějaké předpovědi. Zúčastněné strany posílají proto do poslední fáze předvolební kampaně svoje nejvýznamnější lidi jak v Porýní tak v Sársku. Volby v těchto krajích také jistě rozhodnou, zda se Helmut Kohl stane reálným kandidátem CDU na funkci spolkového kancléře.

JASNĚJŠÍ BLÍZKÝ VÝCHOD?

Na Blízkém východě nová válka patrně v nejbližší době nehrozí. Nepřátelské strany mají zájem o politické řešení konfliktu. Přípravují se na ženevskou konferenci. Kdy se tato bude konat — ještě známo není, ale zdá se, že s jejím uspořádáním dnes už nespěchá ani SSSR. Kremlští vůdci doporučují, aby ještě před konferencí byly objasněny některé nesrovnalosti a aby se program konference pečlivě připravil.

Největší překážkou na cestě do Ženevy byla až dosud neochota izraelské vlády pustit na konferenci také palestinskou delegaci. Zdá se však, že v poslední době v Jeruzalémě krajně negativní stanovisko k Palestincům poněkud ochablo. Izraelský ministr Galili prohlásil, že Izraelci se chtějí s Palestinci dorozumět, ale jen s těmi, kteří uznávají existenci Izraelského státu a nedopouštějí se teroru. Podle Galiliho by se Palestinci mohli ze-

nevské konference účastnit jako členové jordánské delegace. Pro takové řešení už projevily pochopení některé arabské vlády.

ČÍNSKÝ GENERAČNÍ PROBLÉM

Pohřeb, který se konal v Pekingu počátkem tohoto měsíce, zavedl opět podnět k úvahám o generačním problému v čínské stranické hierarchii. Zemřel nejstarší člen politbyra, 90ti-letý Tung Pi-wu, a přestože byl spoluzakladatelem čínské komunistické strany, oba dva nejvyšší straníční hodnostáři — předseda Mao Ce-tung a místopředseda Čou En-laj — za jeho rakvi nekráčeli. Jejich noučast byla bezpochyby motivována zdravotními důvody. Oba jsou v pokročilém věku — Mao Ce-tungovi je 80 let a Čou En-lajovi 77 let — a oba již dlouhý čas churaví — a účast při smutečních obřadech byla zřejmě nad jejich síly.

Značně přestárlí jsou však též tři další místopředsedové strany. Kang-Seng má 76 let, Yeh Čien-jing 77 let a Teng Hsiao-ping 71 let. Jen jediný člen předsednictva, a to Wang Hung-wen, náleží k mladší generaci. Je mu teprve 40 let. Průměrný věk členů takzvaného stálého výboru je 72 let a bez Wang Hung-wena by byl 77 let. Střední generace ve vedení čínské komunistické strany zastoupena není.

Řešení generačního problému nelze dlouho odkládat a zdá se, že mladší radikálové jsou ve střehu a připravují se na převzetí klíčových pozic. Jeden z nich, a to Wang Hung-wen, už v předsednictvu je a značnou politickou roli hraje také Maova ambiciózní manželka Čiang-čing, která je členem politbyra, a je také poměrně "mladá". Kdo z mladší generace je na postupu, lze usuzovat z pořadí, v němž jsou při různých příležitostech uváděna jména členů politbyra. Oficiálně jsou seřazena podle čínské abecedy, v poslední době však stále častěji i podle jiných měřítek — patrně podle skutečné politické váhy. Paní Čiang-čing a další radikál Yao Wen-yuan figurují v oficiální listině 13ti-členného politbyra na třetím a na 13. místě, ale občas se jejich jména objevují na prvním a druhém místě. To je v komunistických stranách neobvyklé a donedávna to nebylo přípustné ani v komunistické straně Číny. Pozadí takového neortodoxního počinání není dost jasné, ale zdá se, že to je předehra k nové situaci, která vznikne po odchodu Mao Ce-tunga, Čou En-laje a ostatních stranických veteránů. Stranické vedení bude muset být doplněno a omlazeno a ti členové politbyra, jejichž jména se začala objevovat na předních místech, mají patrně největší šance proniknout do předsednictva strany a obsadit vedoucí pozice i ve vládě.

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest let

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplatíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a připlaujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,

Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710

and

590 EAST 187 STREET

Bronx, New York 10458

Bída jazyka

Ivan Klíma

Náš jazyk upadá. Upadá ve všech svých složkách. Je chudý slovníkem, vytratila se z něho obraznost, s výjimkou několika toporných metafor, které už dávno nikdo nepocítuje jako metafory. Naše mluva stále více připomíná pokleslý žargon novinářů, neboť pracuje s hoto-
vými obraty a frázemi.

„Paní, řek sem jí, tosi necháte libit? Já bych jí to na vašem místě řek narovínku. Tak jak se máš? Ale stojí to za . . . A co tvá žena? Ale to víš, pořád tousejní. To byste ji měla vidět, není jí ani vosumnáct a jak vona vám člověku odpoví. Továte dneska, voni maj všecko, vonasi taková přide večer domů a máma jí ešte nosí na stůl a takovej fracek pak neví, co by roupama . . . Jo, kdyby to šlo všude takhle bez takovýchhle nákejš téchhle téch, to bysme si mohli všichni tohle . . .“

Nalezli bychom jistě velice mnoho zřejmých příčin úpadku naší současné mluvy, příčin, které přináší civilizace. Stále složitější uspořádání společnosti i stavba vědění si vyžaduje více a více zmechanizovaných úkonů a tedy i zmechanizovaného jazyka. Stále více lidí přichází při své práci do styku jen s nepatrnou částí skutečnosti — jejich svět chudne a chudne tedy i jejich jazyk.

Náš život je zbyrokratizovaný a tedy i náš jazyk se byrokratizuje. A navíc žijeme uprostřed ohlušujícího řevu zcela odosobněných sdělovacích prostředků s jejich chudou, frázovitou mluvou — může zůstat náš jazyk tím vším neovlivněn?

Ale jakkoliv jsou uvedené příčiny úpadku významné, zdají se mi téměř zanedbatelné s jiným časově i místně lokálnějším jevem: žijeme a pohybujeme se totiž v prostředí zbaveném kultury. Nemyslím tím jenom vybra-
kované knihovny, zakázané časopisy, historiky v marin-
gotkách, národní umělce —

stavět je do svého čela, pohřbívá s obřady své země, ležehroby ani památku vlastních předků. Mám na mysli kulturu, která člověku vnukává vědomí o proměnnosti a tajemnosti světa a vede ho ke zvyku klást si otázky a věst o nich spory.

Tady jsem přece u společné, ho zdroje kultury i fetiš, u zdroje polidštění světa. Člověk se táže. Táže se bohů, táže se těch, kteří mu vládnou, svých druhů i sám sebe. A čeká odpověď. Táže se třeba: Je tento kamenný nástroj schopný usmrtit vlka? V dlouhé historii tážení si zvykl na nejrůznější odpovědi. Dokonce i odpověď: Tvůj nástroj zabije, pokud ses před pěti lety o podzimní rovnodennosti uklonil směrem k zapadajícímu slunci! může považovat za smysluplnou. Ale co má činit, když ho jednou odkáží na rovnodennost, po druhé ho přesvědčují, že jeho nástroj není kamenný a není vlastně nástroj a vlk není vlkem, a po třetí ho ukamenují za to, že se klaněl zapadajícímu slunci místo vycházejícímu. Člověk se nepřestává tázat, dostává-li nedostačující či falešné odpovědi: přestává se tázat, jestliže odpovědi, které dostává, jsou mimo řád otázek, které kladl, jsou ma-

toucí, zmatené a nesmyslné či dokonce výhrůžné. Ale člověk, který se přestává tázat, přestává i myslet, přestává mluvit. Vydává jen zvuky.

Tam, kde dosud nezhylnula kultura, trvají ještě rozsáhlé oblasti vzájemného styku. Lidé se táží, zda existuje Bůh, či svoboda, nebo právní řád. Zkoumají své vlastní činy i činy své vlády. Tyto otázky je často rozdvíhají, ale zároveň spojují ve velké lidské společnosti, které dosud potřebuje řeč jako prostředek svého styku, svého trvání. Tam, kde je umlčována kultura, hyne lidské společenství, zmrá i jazyk. O tom nás ostatně zpravuje i naše vlastní historie — tak bohatá na pronásledování kultury i na období, kdy národní společenství i jeho jazyk zmrály.

Dovedu si představit, že jednoho dne ohlásí televizní hlasatel: Dnes v sedmá hodina na pořadu Seifert, Hrabal a Vaculík. A kamera ukáže ty veliké drtící stroje, které polykají baliky knih, v nichž tkví ještě tolik zbytečných, neznámé city budících, jitrivých slov. A kolem stroje polonahé statyky, kteří uprostřed rytmického křepčení budou do omrzení opakovat (i poslední, už sotva srozumitelná — zřejmě posvátná — slova: Volevole, jsem fit!

(Z českých samizdatů)

Temná Rus . . .

Britský deník Times přinesl zprávu o tom, jak vypadá situace v některých sovětských psychiatrických léčebnách. Zpráva se opírá o výpověď doktorky Mariny Vojchanské, ženy známého kritika sovětského režimu Viktora Fainberga. Fainberg strávil v psychiatrické léčebně celkem pět let a při této příležitosti se s doktorkou Vojchanskou seznámil. Loni v létě mu bylo dovoleno vyemigrovat do Izraele. Jeho žena opustila Sovětský svaz před několika dny. Oba manželé se zúčastnili v Ženevě konference uspořádané organizací Amnesty International. Podle manželů Fainbergových a spisovatele Někrasova, který rovněž opustil Sovětský svaz, je několik set, ne-li tisíců kritiků režimu zadržováno na psychiatrii. Často jsou do léčeben dodáváni s diagnosou, předem stanovenou ministerstvem vnitra. — Jsou potom léčeni pomocí drog, kterými se léčí schizofrenie. Ne všichni lékaři jsou povolnými nástroji agentů KGB — řekla doktorka Vojchanská. Jsou však i takoví, kteří nechápou, že existují lidé, připravení obětovat se za své přesvědčení. Pro potřeby konference vydala Amnesty International anglický překlad

„Příručky psychiatrie pro politické disidenty“, kterou loni sestavil Vladimír Bukovský s lékařem Semjonem Gluzmanem. Oba jsou vězněni v permském koncentračním táboře. V úvodu příručky se říká: disidenti jsou zpravidla po právní stránce dobře připraveni a nedělávají při výsleších a za procesu žádné chyby. Stojí-li však tváří v tvář kvalifikovanému psychiatrovi, který má zhora uloženo, aby je prohlásil za nepřítelny, bývají naprosto bezmocní.

Jiný britský deník Guardian připomíná, že se poslední akce sovětské tajné policie, která prohledala byty třem členům organizace Amnesty International, nevztahovaly pouze na ně: agenti KGB prohledali také byt Alexandra Ginzburga, žijícího ve vyhnanství v Taruse, 130 kilometrů od Moskvy. Ginzburg byl v roce 1967 uvězněn s Jurijem Galanskovem, protože protestoval proti procesu se spisovatelem Siňavským a Danielem a protože připravil o jejich procesu zprávu, která později vyšla na Západě. Ginzburg se po pěti letech dostal na svobodu. Galanskov zemřel v koncentráku po nezdařené ope-

raci žaludečního vředu. Stálečný postoj sovětských kritiků režimu nezůstává na Západě bez ohlasu. Leonid Brežněv dostal protestní telegram od britského vedoucího Amnesty International. Na podporu nezaměstnaného inženýra Slepaka, několikrát zatčeného židovského aktivisty, který chce odejít ze země, držely hladovku skupiny amerických lékařů v patnácti městech; na Floridě v Miami k nim promluvil starosta města. — A západoněmecký biskup z Münsteru Tenhumberg oznámil, že Společnost pro rozvoj a mír, navrhla akademika Sacharova za kandidáta na letošní Nobelovu cenu míru.

Západní tisk znovu upozornil na případ ukrajinského matematika Leonida Pljušče, který byl pro svou kritiku sovětského režimu zavřen do ústavu pro duševně choré v Dněpropetrovsku. Podle údajů jeho ženy zdravotně těžce utrpěl, protože mu lékaři dávají olupující drogy.

Skupina prominentních francouzských vědců apelovala na sovětskou vládu, aby Pljušče propustila na svobodu. Není to jejich první akce. Když jel do Moskvy francouzský premiér Chirac — francouzští vědci ho požádali, aby tam ve prospěch Pljušče intervenoval a s podobnou žádostí se obrátili před jeho zájezdem do Moskvy také na vůdce francouzských socialistů Mitterranda.

Západní tisk si povšíml také případu 57-letého Michaila Levieva, který byl po třileté vyšetřovací vazbě odsouzen loni na podzim k trestu smrti, protože se prý jako ředitel moskevského obchodního domu dopustil podvodných machinací. Leviev byl zatčen krátce poté, co si podal žádost, aby se mohl spolu se svou manželkou a třemi dětmi odstěhovat do Izraele. Úplně bez viny zřejmě nebyl, ale krutý trest nad ním vynesený, byl bezpochyby podmíněn do značné míry jeho židovským původem. Žádost o revizi rozsudku nejvyšší sovětský soud zamítl.

MISTR ŠPIONÁŽE

Tak se jmenuje kniha vzpomínek generála Moravce — jenž vyšla v londýnském nakladatelství Doble Head a současně v USA. Generál František Moravec vybudoval českoslov. špiónážní službu vlastně od samého počátku; v roce 1939 ji po okupaci své vlasti nacisty přemístil do Londýna a tady s ní úspěšně pracoval až do roku 1945. Od britské vlády dostala tato špiónážní služba zvláštní privilegium: jako jediná cizí špiónážní služba kromě služeb Spojených států a Sovětského svazu směla na území britského království používat vlastní kódy a šifry. František Moravec byl za svou zásluhou činnost v době války vyznamenán vysokými britskými a americkými vojenskými řády. Po převzetí moci komunisty v Československu emigroval do Spojených států, kde v roce 1966 zemřel.

Memoáry Františka Moravce k tisku nakonec připravila jeho dcera. Autor je psal nejprve česky, pak je začal revidovat a překládat do angličtiny. Protože nemohl pracovat s pomocí archivů, musel se spolchat na vlastní paměť a ta ho skoro v ničem nezklamala.

KDE VZALI STOPU?

Milánská policie našla v opustěném bytě osmadvacet obrazů, ukradených v únoru z místního musea. Obrazy byly zcela nepoškozeny, a italský tisk vyslovil podezření, že za ně italské úřady nebo soukromí mecenáši zaplatili v tajnosti značné výkupné. To jsou ovšem jen dohady; co když spolupracovali italské policisté s nějakým jasnovidcem, který jim řekl, kde jsou obrazy uloženy? Nesmějte se — v holandském městě Utrechtu proslul svou spoluprací s místní policií jasnovidce Croiset, který pomohl vyřešit řadu záhadných zločinů.

VĚČNĚ PRAVDY

Někteří lidé nedělají chyby, protože se nikdy nepokusili dělat něco, co stojí za to.

GOETHE

kteří nesmějí publikovat, nezaměstnané filozofy či misomusy v ředitelských křeslech divadel a nakladatelských domů. Mám na mysli kulturu v nejšířším slova smyslu, kulturu jakožto souhrn tradic lidských práv a svobod, kulturu, která v sobě zahrnuje oblast politiky, tedy i právo člověka na nedoposluhávání soukromí a na vlastní názor a samozřejmě právo napadeného na sebeobranu, kulturu, jakožto zvyk pospolitosti vážit si svých starých a moudrých a

SLOVAK GYMNASTIC UNION

SOKOL

of the United States of America

THE FIRST SLOVAK SOKOL SOCIETY in the U.S.A.
OFFERS YOU:

- MANY FRATERNAL BENEFITS
- COMPLETE LIFE AND ENDOWMENT INSURANCE
- MORTGAGE PROTECTION INSURANCE
- SUMMER PHYSICAL FITNESS CAMPS
- RECREATIONAL ACTIVITIES IN OUR HALLS

DON'T WAIT — JOIN NOW!
WE ARE HERE WHEN NEEDED

276 Prospect Street, East Orange, N. J. 07017

(Area Code 201) 676-0280

ANDREW VENGLARCHIK, JR.
President

JOHN SOPOCI
Secretary

SPORT

II. fotbalová liga pokračovala utkáními 23. kola. Výsledky: Hr. Králové-Tatran Prešov 0:0, Kladno-Bardejov 3:0, Liberec-Trenčín 0:0, Pardubice-Martín 1:1, B. Bystrica-Vitkovice 1:0, VSŽ Košice-Lok. Košice 0:2, Kys. N. Mesto-Vlašim 1:0, Pov. Bystrica-Prievidza 2:2. Vede Lok. Košice s 35. body před Trenčínem s 28. a Pov. Bystricí s 27. body. Tabulku uzavírá Bardejov s 18. a Pardubice se 16. body. V dohrávaném utkání 24. kola I. fotbalové ligy zvítězil LIAZ Jablonec nad Spartakem Trnava 1:0.

V letní mezinárodní fotbalové soutěži Interpohár '75 budou Československo zastupovat tyto prvotní celky: Inter Bratislava, Bohemians Praha, Spartak Trnava a Zbrojovka Brno. Letní přestávky využijí také některá fotbalová mužstva k zájezdům do ciziny. Tak Slovan Bratislava se chystá do Západního Německa, Francie a Belgie, Sklounion Teplice do Iránu, a Trnava do Belgie a Holandska.

Kvalifikační utkání na fotbalový turnaj na olympijských hrách v Montrealu 1976 mezi Československem a Irskem se uskuteční 7. června v Košicích.

Olympijské fotbalové mužst-

vo USA postoupilo v kvalifikaci o účast na olympijském turnaji, když v odvetečném utkání v Los Angeles porazilo mužstvo Bermud 2:0. V prvním zápase na Bermudách Spojené státy prohrály 2:3, ale lepším celkovým skóre postupují do dalšího kola, ve kterém se utkají s mužstvem Mexika.

Fotbalisté New York Cosmos podlehli v prvním mistrovském zápase NASL ligy mužstvu Miami Toros 2:3. Utkání dobré úrovně sledovalo skoro devět a půl tisíce diváků. Nejbližší domácí utkání sehraje NY Cosmos 14. května na Downing Stadionu proti mužstvu Hartford Bicentennials. Televizní společnost CBS bude přímo vysílat po celých USA průběh utkání Seattle Sounders-NY Cosmos v sobotu 5. června ve 3:30 PM EDT.

Z úspěšného turné po USA se vrátila čs. tenistka Martina Navrátilová. Společně s nejlepšími světovými tenistkami se zúčastnila 15 turnajů, ve kterých vybojovala dvě první místa, 5 druhých a 3 třetí. Mezi 5.-11. květnem reprezentuje M. Navrátilová Československo na 13. ročníku turnaje o Federation Cup ve francouzském Aix-en-Provence.

V dohrávaném utkání 41. kola I. hokejové ligy porazila Sparta Praha Litvínov 6:3.

—pza—

Neruda v Rusku

Nevíme, nakolik cenzurovaný, ale fakt je — že v těchto dnech vyšel v Moskvě výbor z díla Jana Nerudy nákladem 300.000 výtisků. V knize jsou Nerudovy verše, fejetony i povídky.

KRAJANSKÁ ŽENITBA

Krajské Divadlo Jana Snižky v New Yorku uvedlo v neděli 27. dubna 1975 v Českém Domově v Astorii klasickou veselohru "Ženitba" od N. V. Gogola. Vděčíme tomuto českému hereckému souboru za vzácné příležitosti shlédnout v národnostně barevném New Yorku mnohé pěkné divadelní hry klasiky českých i cizích.

Tentokrát jsme přivítali svěží veselou hru z čerstvé, zemité ruské domácnosti, se všemi všedními groteskními skutečnostmi, možnými v každém čase s dobovými obměnami a ovšem s Gogolovou klasickou přítomností charakteru ruského literárního díla.

Ivan Kuzmich, v originálním podání Jary Kohouta, byl roztomilý hlavní ženich, ucházející se o Agátu, představenou N. Zahradníkovou. Oba byli párem, jako

by "k sobě zrozeným". On šlechtic a ona taková "hozounká pusinka", jak ji nazval další nápadník, kapitán Ževakin v rozmluvě s dobře vypadajícím, strohým exekutorem, který se nepokrytě ucházel hlavně o "náležitosti a věno" nevěsty. L. Šmida a R. Horák byli v této veselohře muži slova, respektu a rozhodnutí. O. Bartásek výborně zahrál nejbohatšího ženicha, kupce Starikova. Shuha J. Matějoviče, přirozenou maskou i hrou patřil dobře do úvodního rámce hry. Věruška Křenkova v roli Agatiny tety jemně a přizpůsobivě doplňovala prostředí námluv a očekávané svadby. Kdo se přičinil o tuto ženitbu? Kdo jiný, než Tekla, dohazovačka — představovaná zde se vši vervou a profesionálním uměním B. Helelovou-Snižkovou, také občasnou režisérkou tohoto klasického Gogolova díla. Výpravu jeviště navrhla a s pomocnicí odborně připravila M.

Mládková.

Obecně se veselohra líbila. Rádi bychom však, kromě Zuzanky, Romana, Waltra, Tomáše a osi šesti mladších krajanů tam přítomných, uviděli také to ostatní krajské mládí, přišlé v roce 1968. Nebo si tito nezúčastnění naši noví přistěhovalci říkají se ženichem exekutorem z této hry: "Já jsem člověk práce! Já nemám kdy!"? V Rozmarném zrcadle jsme slyšeli písničku: "Život plyne, jako voda. Každé hezké chvíle škoda..." Dobře a pravdivě to znělo. Nejen snad divadlo mnohá hezká chvíle?

ZS

Neveselá statistika

Každá čtvrtá dopravní nehoda skončila loni v ČSSR smrtí člověka. Na každých 100 lidí produktivního věku zahynulých při dopravních nehodách připadá u nás 78 sirotků.

Drobné zprávy

U řady potravin — masa, vajec, mouky a mouchých výrobků zaujímá Československo první místo v řebříčku zemí RVHP. • V Praze je před dokončením nový pavilon urologické kliniky, kterou staví rumunská firma Arco. Projekt je dílem další rumunské firmy — Isart. • O spolupráci ve filmovém umění jednala čs. filmová delegace v Mexiku. Dostala také pozvání, aby se ČSSR zúčastnila tamního mezinárodního filmového festivalu. • Po celou druhou polovinu května bude ve Vyšehradských sadech probíhat hudební cyklus Česká hudba a svět, v němž účinkují pražské komorní soubory. •

AMERICAN CZECHOSLOVAK SPORT CLUB

zakončil minulou neděli mistrovskou soutěž vítězstvím nad SC Deportivo España 2:1 (0:1). Mužstvo hrálo v sestavě: Mihalovič-Johnson, Birchall, Kelbel, Minčák — Teleki, Lech — Balis, Koconda, Zolarek, Kutil. Branky dali Balis a Kutil. V předcházejících zápasech jarní části soutěže zvítězilo naše mužstvo nad Columbiana SC 10:0, Yonkers Schwaben 2:1, Stamford SC 8:1, podleho pak Banatul FC 0:7 a Danish SC 0:5.

Letošní sportovní sezóna byla jednou z nejlepších v posledních letech. V mistrovské soutěži se naše mužstvo umístilo na čestném 4. místě z celkového počtu 11 mužstev. Sehrálo celkem 20 zápasů, z nichž 12 vyhrálo, 6 prohrálo a 2 remizovalo při celkovém poměru branek 60:40.

American Czechoslovak Sport Club děkuje při této příležitosti všem příznivcům, kteří hmotnou podporou umožňovali činnost našeho sportovního klubu.

Za výbor

Amerického Československého Sportovního Klubu
Konrád Machálek, předseda.

České slavnosti v Nebrasce 1975

4. května Český klub Omaha; 17. května ZCBJ Lincoln; 18. května Český klub Lincoln; 18. května festival Assumption Parish Omaha; 8. června Sokol jižní Omaha; 15. června Verdigris; 27.-29. června Clarkson; 19. a 20. července Dwight; 2. a 3. srpna Wilber.

— K.

Dary na tiskový fond Amer. Listů

Maria Vaclavek, AZ	\$10.00	O. Manley, NY	20.00
Josef Stransky, NJ	3.00	M. Novotná, NY	5.00
Charles A. Chott, MN	2.00	Karel Král, NY	10.00
Stanislav Lidl, Canada	2.00	Zdenka Král, NY	2.00
A. Dyrsmid, NYC	1.00	Čtenář z N.Y.	20.00
Ivo Kadlčík, Canada	1.90	Stanley Wild, NY	13.00
M. Vogl - Křížová, CA	2.00	Richard Gibian, NY	20.00
Prokop Hruby, OH	1.00	Jana Posusta, NY	5.00
Vladimír Tornani, Can.	1.80	Vlasta Resler, NY	18.00
Jos. L. Jasek, Canada	1.80	Josef Kosiba, NY	5.00
M. P. Nadvorník, Canada	1.80	Marie Honzik, NY	10.00
Victor Zicha, Canada	5.00	Elizabeth Vasley, PA	3.00
L. Šimek, NY	5.00	Miroslav Piskacek, NY	5.00
Neznámý čtenář z N.Y.	2.00	Plesový výbor	
Vladimír Divis, Canada	1.90	Cleveland, OH	20.00
Ludmila Polasek, NY	3.00	V. Pechar, NY	1.00
Milan Adamovic, MO	3.00	George Sebetovsky, NY	10.00
Frank Klenc, NY	10.00	J. Kroupa, NY	10.00
Zdenek Kriz, NJ	3.00	Ivan Furdá, NY	5.00
Ernest Prokupek, N.Y.	5.00	Jiri Kalab, NY	5.00
Karel J. Kalina, MA	5.00		
Miloslav Zach, NY	5.00		
John V. Stovicek, NY	10.00		
Josef Pech, NY	5.00		

Upřímně všem dárcům za tuto podporu děkujeme,
Red. a vyd. Amer. Listů

TUZEX zasíláme bezpečně a rychle

TUZEX-ové poukázky jsou nejlepším prostředkem jak potěšit příbuzné ve staré vlasti.

NEODKLÁDEJTE ...

Již 50 roků cestovní služby

vám zajistí bezstarostné a radostné cestování do Československa.

Nové snížené ceny na 22 až 45 dnů

NY — Praha — NY	\$ 420.00
NY — Brno — NY	\$ 434.00
NY — Bratislava — NY	\$ 434.00
NY — Košice — NY	\$ 471.00
Plus \$3. — U. S. daň	

Tyto ceny jsou v platnosti do konce března. V dubnu, květnu — září a říjnu budou ceny o něco vyšší. V červnu, červenci a srpnu budou ještě o něco vyšší.

Chcete-li umožnit návštěvu příbuzné, ho do USA, navštivte TATRU pro informace anebo napište.

Pro jistotu vždy jen

TATRA TRAVEL BUREAU, Inc.

1465 SECOND AVENUE • NEW YORK, N. Y. 10021
(pri 76. ulici) Tel. RE 7-5972 — RH 4-6185

Z DUBČEKOVA DOPISU

10. 8. 1974. Jel jsem autem do Topolčan blahopřát tetě Zuzce k svátku. Odtud do rodné obce (Uhrovec) na hrob rodičů-zakladatelů KSČ, a bratra, který padl ve Slovenském národním povstání.

Potom do Trenčína k švagrovi, měli oba 50-ti leté jubileum. Sledovatelé mi byli v patách už v Bratislavě. Divím se, že manželka ani přítel, kterého jsme naložili cestou (byl v Bratislavě v nemocnici) nic nepozorovali. Můj přítel řekl: "No vidíš a klidně můžeš jet k příbuzným a nikdo ti v tom nebrání. Když jsem ti telefonoval, pojedáš-li do Trenčína, a zda mě můžeš vzít sebou, říkal jsi, že bych z toho mohl mít nepříjemnosti; zdálo se mi proto, že moc chutí do toho nemáš". Potom žertovně dodal: "Vždyť mě to už moc ubližuje. Říkají mi sice doktore, ale pracuji ve skladě jako dělník. Chtěl jsem si platově polepšit a dělat ve výkrmně, ale to mi zavrhli, ačkoli jsem to místo měl slíbené." Asi po hodině jízdy jsem mu řekl: "Abys věděl, proč jsem tě nechtěl vzít, něco ti ukáži. Ukáži ti, co všechno visí na povučině, která se zdá neviditelná. Mám před sebou i v závěsu sledovatele státní bezpečnosti". Podíval se na mne a reagoval nechápavě, protože dosud nic nepostřehl.

Upozornil jsem ho na dvě auta, která to musí být. Pak jsem řídil auto tak, abych ho o tom přesvědčil. Když jsem byl už dost daleko za Hlohovcem směrem na Topolčany a projel jsem řadou obeh a křižovatek, už ani on, ani moje žena nepochybovala, že jsem sledovatele přesně označil. Abych identifikaci docela potvrdil, za vyvýšeninou a zatáčkou jsme zastavili. Sledovatel v závěsu to nemohl vidět a proto mne musel předjet. Na rovné silnici jsem jel záměrně padesátkou, on také, ačkoli měl úplně volnou cestu. Potom jsem ho začal "tlačit" a on, aby se neshodil, to taky roztočil na stovku. Řekl jsem ženě, že v první obci na mně jeden z nich bude čekat někde za rohem. Zůstali jsme stát u kukuřice... a potom jsme jeli dál. Následovale obec Lužany. Byl jsem spokojen, protože strážci skutečně čekali. Zůstali stát na zatáčku obce před bufetem, který je na levé straně silnice. Ještě jsem stačil spatřit jak z nám už známého auta Fiat Bad — 9381 vystoupil řidič a ten druhý zůstal sedět ve voze. Ani nevěděl do

bufetu a už jsem byl u jejich auta. Řidič nic nekoupil a když viděl, že jsem přistoupil k jejich vozu, nervózně vyběhl. "Co si to dovolujete?", řekl hlasem muže zákona, vědomého si své moci. Otevřel jsem dveře na straně řidiče, naklonil jsem se slušně k sedícímu muži v autě s dotazem, kolik je hodin. Odpověděl jsem řidiči, proč že se rozčiluje, vždyť se jen slušně ptám, kolik je hodin. "Nemáte co dělat v mém autě", řekl. V tu chvíli jsem se neudržel a řekl jsem: "To není vaše auto...". Vypouklil oči, nasadil mírně řečeno nazlobenou, zakaboněnou tvář a kdyby byl chameleon, docela jistě by mne stáhl s tohoto světa jazykem. Zavřel jsem dveře jejich auta, nastoupil do svého a odjel k 76-ti leté tetě Zuzce blahopřát k narozeninám. Moji strážcové zůstali nedařlivo v závěsu, neboť regulace zřejmě předepisuje, aby měli objekt mezi sebou. Musím ještě podotknout, že auto mělo uvnitř vybavené jak se na pořádné pozorovatele patří... Absolvoval jsem ještě cestu přes Uhrovec do Trenčína. V Trenčíně jsem znovu upřesnil auto Škoda MB BAD 9415 a jeli jsme k švagrovi blahopřát k padesátinám..."

VÝROČÍ "SVOBODY"

Před třiceti lety bylo založeno nakladatelství "Svoboda", jedna z těch institucí, které komunisté připravovali už za války a které měly uvolnit cestu k jejich úplnému převzetí moci a později k stalinistické převýchově celého národa. Proto je jeho produkce s téměř 5.500 tituly značně rozkolísaná, a to jak ideologicky, tak po stránce kvality. Mnohé z těch knih sloužily okamžité potřebě propagandy a rychle zapadly; některé zmizely z prodeje, jiné byly nakonec zakázány. A tak tu máme v kostce komunistický poměr ke knize. Je dobrá, když slouží a posluhuje současné linii strany. Je špatná, když se tato linie změní. Proto nakladatelství "Svoboda" u většiny svých knih moc nestálo o kvalitní papír. Pravdy na něm vytištěné byly vždycky jenom dočasné, do příštího nebo přespříštího zasedání ústředního výboru strany.

A přece i ve "Svobodě" vyšla celá řada titulů trvalé hodnoty. Stalo se tak zvláště v druhé polovině šedesátých let a několika dozvuky v příštích dvou třech letech po sovětské invazi. Sem patří zvláště stručný filosofický slovník z roku 1966, Slovník moderních světových dějin z roku 1969, Malý sociologický slovník z roku 1970 a poslední Ekonomická encyklopedie z roku 1973. Jde ve smyslu o práce, které se koncipovaly před invazí, a tak jsou objektivnější než vše ostatní z tohoto propagandistického nakladatelství. Třeba

ba Slovník moderních světových dějin poskytuje velkou vyváženou informaci o posledních třech stoletích. V této chvíli si čtenář může s užitekem přečíst třeba hesla "Kambodža" nebo "Vietnam" a dovít se z nich věci, které se teď už nemišou dostat na stránky novin.

Nejvýznamnější edicí nakladatelství "Svoboda" je však "Klub přátel antiky", kde vyšlo několik desítek knih, na nichž je založena evropská vzdělanost v uplynulých dvou tisících letech. Vycházejí nadále vlastně jen šťastnou náhodou. Zatím co režim postupoval proti odkazu antiky skoro stejně bezohledně jako proti náboženství a potlačoval latinu, řečtinu a antickou filozofii a literaturu, mohli přátelé antiky poukazovat na to, že si antiky velmi vážil Marx. Zde se trvalé hodnoty nakonec proti propagandistické nevzdělanosti prosadily.

V jiných edicích nakladatelství "Svoboda" není se čím chlubit. Jsou to celé nákladní vlády zbytečně potištěného papíru.

Jaroslav Dvořák

Pozor! Zabíjí!

V československém tisku nacházíme upozornění Československé mykologické společnosti na hojný výskyt jedovaté houby Zvonovky jarní. Vyrojilo se jí doslova jako hub po dešti a neznalci ji snadno mohou zaměnit za neškodnou a chutnou špičku obecnou.

Švédsko-ČSSR ..

(Dokončení z 1. strany)

Československý velvyslanec ve Švédsku odejel do Prahy. Objevují se úvahy, zda Palmeho vystoupení nebude vést ke snížení úrovně československo-švédských diplomatických styků, jak k tomu došlo před časem v konfliktu s USA v souvislosti s ostrou švédskou kritikou amerického postupu ve Vietnamu.

Všeobecně se však má za to, že žádná příliš drastická opatření z československé strany nejsou v zájmu současné sovětské zahraniční politiky, a že proto zůstane jen u slovní polemiky. Zatím v Československu reagovalo jen

Rudé právo z 21. dubna, a to zdrženlivě s doporučením, aby se "Palmé věnoval svým vlastním záležitostem". Tehož dne vstoupil do polemiky i východoněmecký list "Neues Deutschland" — kde bylo pod titulkem "Traviči studní v akci" Palmeho vystoupení označeno jako "hrubé vměšování do suverénních československých vnitřních záležitostí". Z polské strany byly údajně vyjádřeny obavy, zda Moskva, nepřikáže zastavení státní návštěvy E. Gierka ve Švédsku, která se má uskutečnit letos v červnu, a na níž mají Poláci enormní zájem.

ZH

solidaritě s Dubčekem. Prosovětská západoněmecká komunistická strana DKP označila samozřejmě Dubčka za zrádce socialismu a za prodlouženou ruku nepřátel dělnické třídy, jak se píše v komentáři stranických novin UZ a pokračuje běžnými stalinistickými označeními, jako zkrachovaný politik, revizionista, postava, která vrhla přes palubu základní principy teorie Marxe, Engelse a Lenina a otevřela bránu k nebezpečnému útoku na socialismus v Československu. Článek uzavírá výzvou, aby Dubček následoval

val lokaje kapitalismu a své bývalé kumpány Šika a Pelikána.

—vah—

Národní umělci

byli jmenováni, jako vždycky v máji. Tentokrát mezi těmi novými marně hledáme jméno, které by patřilo umělci vpravdě národnímu. Nalézáme tvůrce třetího a dalších řádů, poslušné interprety režimní politiky: spisovatele Vlado Mináře, Bohumila Říha, Jiřího Taafer... A opravdový národní umělec Jaroslav Seifert vydává svá nová díla v samizdatu...

Za rok jim bude dvěstě let

K oslavám 200. výročí založení Spojených států se chystají i naši krajané.

V jednom z nejstarších českých městeček v Jižní Dakotě — v Táboře — se připravuje na příští rok mnoho podniků, které mají ilustrovat jedno téma: jak se naši vystěhovaleci podíleli na výstavbě nové vlasti a jak nezapomněli na svou starou vlast. V Táboře — anglicky psaním Tabor — se budou v příštím roce pořádat krojované průvody, lidové veselice a výstavy českých národních krojů a rodinných památek. Městečko Tabor v Jižní Dakotě má asi 400 obyvatel. Z nich 90 procent pochází z Čech a z Moravy.

DALŠÍ POMPEJE?

Podle turinského listu La Stampa je možné, že v údolí Susa, vzdáleném třiceti kilometrů od Turína, leží pohřbeno starověké město, nějaké druhé Pompeje. Při stavěbních pracích v městě Caprie se totiž narazilo na zbytky mohutného akvaduktu, a mramorové a hliněné předměty. Turinský deník poukazuje na pověsti o legendárním městě Rama, které v suaském údolí kolují odedávna, jakož i na skutečnost, že mezi místní rolníci mají celá soukromá musca z nálezu na svých polích a vinicích. La Stampa proto žádá zákaz staveb a důkladné archeologické prozkoumání této oblasti.

Všichni naši krajané se do tohoto městečka přistěhovali v posledních sto letech. Zajímavé je, že mezi nimi není jediný Slovák. Mnozí tito naši krajané, protože žijí v Americe už ve čtvrté generaci, buď už česky nehovoří vůbec nebo hovoří česky špatně. A proto jako Výbor pro pořádání oslav v Táboře rozejel jednu ze svých nejzajímavějších akcí — naučit se do roku 1976 aspoň obzvláště česky. K tomu jej inspirovala i loňská návštěva jedné populární československé pěvecko-hudební skupiny. Na kursy češtiny chodí teď v Táboře 200 lidí. 14 učitelů je u ní po večerech dvakrát týdně. 200 lidí — to je tedy dobrá polovina celkové populace městečka Tabora. Jeden z iniciátorů jazykových kursů a předseda pro pořádání oslav, 63letý Ladislav Kostel, však upozornil, že jazykové kursy navštěvují i "přespolní". Ladislav Kostel se narodil v americkém Táboře — stejně jako oba jeho rodiče. S velkou hrůzou rád opakuje, že první Čši se usadili v Dakotě 4. července 1869. To, že je historicky doloženo.

V n dalekém městečku Wilber — ve státě Nebraska — koná už 14 let rok co rok Český folkloristický festival. Toto městečko má 1.480 obyvatel, z nichž je 70 procent českého původu. Český festival ve Wilberu je tak populární, že se na něj přijede podívat vždy 60 až 70 tisíc

lidí. Je tedy přirozené, že naši krajané ve Wilberu chtějí napřesrok — v rámci celo-amerických oslav — uspořádat svůj festival zvláště pestrý a slavnostní.

Velkou folkloristickou slavnost připravují na příští rok naši krajané v Houstonu v Texasu. Podle krajaňského pracovníka Johna Pecha žije v Texasu asi půl milionů Čechů. A čeština je v jižanském Texasu — po angličtině a španělštině — nejčastěji mluvenou řečí.

LISTY V NĚMČINĚ

22. dubna 1975 vyšlo první ve Frankfurtu dvojčíslo německého vydání "Listy-Blätter". Před dvěma roky se začalo s jejich vydáváním ve Vídni. Třetí ročník zahájil v nové úpravě a formátu. Úkolem Listů bude, jak se píše v úvodníku, uveřejňovat informace, komentáře a analýzy od socialistické opozice ve východní Evropě i zpřístupňovat je západoevropské veřejnosti. Frankfurtští vydání bylo zahájeno tiskovou konferencí, která byla natáčena i vysílána západoněmeckou televizí a rozhlasem. O konferenci i první číslo byl velký zájem: v souvislosti s Dubčkovým dopisem a ostrou Husákovou reakcí je Československo na západě opět středem pozornosti. Tak např. mládežnická organizace soc-demokratů Jusos v Bonnu vyhlásila svou

O mistrovství světa v hokeji

Položme si otázku: jak budou, nebo — snad ještě lépe — jak by mohli vypadat příští, budoucí mistrovství světa v ledním hokeji?

Není žádné tajemství, že letošní mistrovství světa v ledním hokeji bylo to nejnudnější snad od dob, kdy Kanadčané jezdili do Evropy Evropany hokej učit a vyhrávali suverénně všechny turnaje, kterých se zúčastnili. Nyní se vlastně situace opakuje, alespoň v tom směru, že sice ne Kanadčané, ale Sovětský svaz vyhrál suverénně turnaj mistrovství světa a letos vyhrál vlastně vysoko všechna utkání, když nejtěsnější vítězství bylo vždycky nad československým týmem, jednou 5:2 a 4:1, tedy rozdílem tří gólů. Celý turnaj byl rozhodnut prakticky dva dni před koncem a aspiranty na titul mistra světa byla od začátku jen dvě mužstva. Není tedy divu, že zájem ve světě opadá, že pořadatelé sice letos ještě neprodělali, ale například Eurovíse měla již ty největší potíže, aby byla vůbec schopna dát dohromady 350.000 švýcarských franků, to je suma, potřebnou na zaplacení licencí za přenosy utkání světového šampionátu. Co ale dělat v situaci, kdy zájem, jak jsem již řekl, opadá a přitom náklady, spojené se šampionátem, neustále rostou? Letos musel například pořadatel každému týmu z A-skupiny mistrovství světa zaplatit 80.000 švýcarských franků. B a C-skupině to bylo 15.000 franků — o výdajích spojených s ubytováním hráčů a úpravami stadionu ani nemluvě. Vzhledem k tomu, že toto vše je nutné financovat ze zisků z prodeje lístků na turnaji A-skupiny, je dosavadní systém mistrovství světa absolutně nevyhovující. Záchranu vidí všichni v tom, že se hokejové mistrovství světa stane turnajem otevřeným, to je, že se ho budou moci účastnit hokejisté-profesionálové ze Spojených států a z Kanady. Jestli se ovšem podaří zajistit jejich účast, to je velká neznámá. Hlavní problém totiž je v hracím systému kanadsko-americké profiligy. I když tedy na svém letním zasedání ve švýcarském lázeňském městě ku Gstaadu mezinárodní hokejová federace účast profihokejistů povolí, neznámá to ještě, že je již zajištěna. Naopak: ta složitější část vyjednávání s menažéry kanadsko-amerických profiklubů teprve začne. Všechny hokejové kluby v Kanadě a Spojených státech jsou soukromé podniky, které jsou řízeny tak, aby si nejen na sebe vydělaly, ale aby pracovaly se ziskem. Přičemž do takového klubu je potřeba nejdříve vysoké sumy investovat, než je vůbec schopen přinést nějaké zisky. Například 6 milionů dolarů stojí poplatek za přijetí NHL-

profiligy. K tomu je potřeba připočítat minimálně 30 milionů dolarů investovaných do vlastního stadionu a platy pro hráče, které stojí ročně — každý klub má asi 30 aktivních hokejistů — průměrně další dva až tři miliony dolarů.

Každý tým sehraje ročně 78 ligových utkání. K tomu přijdou zápasy mužstev, která se dostanou do závěrečného kola, takzvaného play-off, až konečně dva nejlepší týmy hrají sérii zápasů, ve které se rozhodne o vítězi Stanleyova poháru. Vítězné mužstvo musí vyhrát čtyři utkání — takže o vítězi je rozhodnuto až tak někdy v polovině května. A to mají za sebou všichni hráči skutečně dlouhou a namáhavou sezonu. Je jasné, že zájem hrát ještě v národním týmu, je mezi hráči pramalý, snad lépe řečeno žádný. Najít termín pro utkání národního mužstva je tak opravdu přetěžký úkol. Když se na jedné tiskové konferenci v Düsseldorfu zeptali novináři spolutrenéra československého národního mužstva, dr. Staršího, proč

nehraje československý tým více přípravných utkání s kanadskými profesionály — jako to dělá sovětské mužstvo, kterému se to — jak víme — vyplatilo. Starší odpověděl, že se sice o to snaží, ale získat termín od některého profiklubu, je prakticky nemožné. V roce 1972, kdy byl sestaven tým z hráčů NHL-ligy, který potom hrál sérii utkání v Moskvě a v Severní Americe, to bylo možné je pod hrozbou, že vláda neudělí povolení hrát Američanům v kanadských klubech, tedy odepře cizincům jakési pracovní povolení. A to se opakovalo i v roce 1973, kdy bylo sestaveno jakési národní mužstvo z VHL-ligy. Jestli je však takové vlastně vydírání možné natrvalo, to se jistě neodvážím nikdo tvrdit. Navíc, o tizka termínů tím stejně vyřešena není. V té jsou menažéři klubových celků skutečně neústupní a profesionální liga se hraje v Americe a v Kanadě od poloviny října až do poloviny května. A hrát mistrovství světa někdy v červnu nebo v září, to se nám zdá zatím téměř absurdní.

Kniha stížností

Před týdnem jsem byl na československé hranici. Poprvé po mnoha letech. Z rakouského Freistadtu, kde jsem byl na hudebním festivalu je to po staré formanské silnici mezi Lincem a Českými Budějovicemi jen třináct kilometrů. Když jsem sjížděl z posledního vršku točitou vozovkou podle rybníka a několika selských usedlostí do dolíku k rakouské celnici Wullewitz, byly právě dvě hodiny po poledni. Bylo teplé jarní nedělní odpoledne, počasí přímo stvořené pro výletníky. Přesto jsem byl jediný, kdo v tuto dobu do těchto končin zabloudil. Okolí moderní rakouské pohraniční budovy s dvojitou vozovkou zelo prázdnotou.

Na strážnici u kafe při poslechu odpoledního rozhlasového koncertu seděli dva mladí pohraničníci. Když jsem vešel, zapaloval si jeden právě cigaretu a druhý jen tak mimochodem prohlásil, že jestliže mám platné československé vstupní visum, tak abych jel dál. Vysvětlil jsem jim, že bych se rád podíval jen o několik metrů dál k hraničním kamenům. Ten nekuřák mi nabídl, že jestli chci, tak že mě tam doprovodí. Za deset minut potom, co mě svým aparátem ochotně vyfotografoval u kůlu s československým státním znakem a v pozadí asi 500 metrů vzdálenou budovou české pohraniční stanice Dolní Dvořiště, mi zaslutoval na rozloučenou a já jsem se vracel zpět. Nejel jsem daleko. Zaparkoval jsem kousek dál u hospody, abych v tamní Grenzgastrstaedte při čtvrté vína strá-

vil právě prožitě zážitky. Letitá hospodská panimáma mi natila z dvoulitrové láhve a přisedla si ke stolu. Viděla, jak jsem předtím jel ku hranici a bez obalu se začala vyptávat, zda mne čeští pohraničníci vrátili zpět do Rakouska. Podívil jsem se. Dali jsme se do řeči a ona přinesla z kredence v rohu místnosti knihu hostů, abych si ji prý prolístoval a že mi bude jasné, proč se mě tak všetečně vyptávala. Viděl

REŽISÉR JAN NĚMEC I NSR

Jeden z nejúspěšnějších českých režisérů Jan Němec mohl nedávno vycestovat z Československa, kde mu poslední léta nebylo dovoleno natáčet. Jan Němec patří k režisérům, kteří proslavili novou českou vlnu v zahraničí a obdrželi řadu cen na festivalech. Připomeňme Němancovi noci natočené podle novely A. Lustiga (dnes také v emigraci), skrytou satiru na diktaturu O slavnosti a hostech, která byla v Československu dlouho zakázána a veřejně napadána či mučednická lásky. Pro holandské producenty natočil krátký výmluvný snímek o sovětské okupaci v srpnu 1968 pod názvem "Oratorium pro Prahu," oceněný na festivalu v Mannheimu. Po sovětské okupaci byl znovu Jan Němec napádan, útok zahájila pročežimní kolaborantská Tribuna ještě v

souvislosti s Martou Kubišovou a dodnes v něm pokračuje tzv. filmový kritik Jan Kliment. V německé televizi se Jan Němec představil filmem "Czech Connection".

V krátkých rychlých sledech symbolicky zachycuje první exilové zkušenosti, dlouholeté nucené mlčení včetně tzv. šokující scény s vyoperováním mozku a jeho nahrazením jinou nemyslitelnou hmotou. Film ve formě jakéhosi deníku byl sestaven i z pražských fotografických a filmových materiálů a na střihu i zvuku se podíleli další čeští emigranti. S Janem Němcem se kdysi slavná filmová vlna přestěhovala téměř celá na Západ (např. Miloš Forman, Ivo Passer, Karel V. Jasný v Rakousku aj.). Jiní úspěšní režiséři se vrací v Československu zpět k filmu — ale často musí nejdříve dokazovat loyálnost na nepopulárních námětech, např. J. Menzel filmem o stavbě sovětského ropovodu.

—vah—

jsem už hodně zápisníků tohoto druhu, podobají se jeden druhému jako vejce vejci.

Tato kniha byla ale jiná. Nebyly v ní památníkové zápisníky jako "Byli jsme tu na jaře já a teda Klára. Dobře jsme se najedli umcara, umcarára", to nebyla kniha hostů, opěvující okolní krásy a kulinařské umění hospodyňky, ale mezinárodní, mnohojazyčná kniha stížností Francouzů, Angličanů, Američanů, Italů, Holanďanů, Švýcarů a já nevím, příslušníků ještě kolika jiných národů. Kniha stížností na české pohraničníky, kteří tyto turisty po tom, co bez potíží a někdy i bez visa projeli rakouskou celnici, je zadrželi na několik hodin na přecho-

du v Dvořišti, než je zase vyšupovali zpět, do Rakous. Ne každý západoevropský občan zná vrtochy československých státních úřadů a jejich názory na zajišťování hranic. Nedovede pochopit, že jsou ještě uprostřed našeho starého kontinentu země, které nestojí o zahraniční návštěvníky, co chtějí poznat jejich vlast. A proto to rozhořčení v linkovaném zápisníku v hospodě na hranici, na trase, kudy má probíhat dálnice mezi Lincem a Prahou, ve formance u silnice do Českých Budějovic, uprostřed které minulou neděli děti nerušeně skákaly panáka, protože za celé odpoledne od půl třetí do pěti tu projelo jen jedno jediné rakouské auto.

ČESKOSLOVENSKÉ SPOLKY V AMERICE, NEJSTARŠÍ BRATRSKÁ PODPŮRNÁ JEDNOTA VE SPOJENÝCH STÁTECH, ZVE VŠECHNY KRAJANY A JEJICH PŘÁTELE, ABY VSTOUPILI DO JEJICH ŘAD A TÍM ZABEZPEČILI BUDOUCNOST SVÝCH DRAHÝCH.
Č. S. A. POSKYTUJE SVÝM ČLENŮM NÁSLEDUJÍCÍ VÝHODNÁ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ:

- Doživotní
- Doživotní zaplacené ve stáří 60 roků
- Doživotní zaplacené ve stáří 65 roků
- 9 plánů nadačního pojištění
- Retirement Plan
- Mortgage Redemption Plan
- Family Income Plan
- Prefer 1 Risk, Whole Life
- Estate Security Plan
- Úrazové pojištění
- Dvojnásobné pojištění — zproštění poplatků nižší poplatky za pojištění pro ženy

PODROBNÉ INFORMACE OCHOTNĚ SDĚLÍ

Rudolf Pešek, 145 87 7th Ave. Whitestone, Frank Vozeh, 18 John St. N. Y. 11357, (212) 767-9746 Little Ferry, N. J. 07643, (201) 641-9016 George Pospishil 24 West End Ave., Westwood, N. J. — 07675 (201) 664-6511 anebo

CZECHOSLOVAK SOCIETY OF AMERICA
2701 South Harlem Avenue, Berwyn, Illinois 60402

OD ROKU 1854 CHRÁNÍ VAŠE RODINY